

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Cum quidam nauæ frustū marmoris ex porticu templi sanctæ Osithæ clām secum auferrent, nauicula, in qua marmor illud deposuerant, velut terræ affixa, immota permansit, donè culpam suam illi agnoscerent, & marmor suæ ecclesiæ restituerent. Pœna sacri- legij.

Clericus quidam voto simplici in monasterio sanctæ Osithæ virginis, habitum monasticum se suscepturum promisit: sed propositum, malè blandiente fortuna, exequi differens, ad extrema vitæ, morbo ingrauescente, perducitur. Ei sancta Ositha appārens, S. Ositha cuidam appāret. Quid est, inquit, quod me tam sollicitè inuocas? An non meministi, quid quarto ab hinc anno tibi præstiterim? Cum ægrotares morti vicinus, cumque satisfacere provincie huic mortalitate imminente, impetrauique à Domino meo Iesu Christo, vt visitaret populum meum, tunc etiam Dominum pro te rogavi, & tu ab infirmitate liberatus, vitæ conuersionem promissisti, & tamen ab eo tempore teipso semper deterior extitisti. Qua igitur fronte, lucris & nugis aulicis deditus, me inuocare ausus es? Illo verò emendationem vitæ cum lachrymis pollicente, sancta virgo hilariore iam vultu eum intuens: Misereor, inquit, tuū, si tuipse tuū misertus, Deo seruire vel serò volueris. Mox ille eius contactu sanatus, monasticū habitum accepit, & deuotè Deo seruiciens, in Priorem apud S. Bartholomæum Londoniæ electus est.

Mulierem contractam virgo sancta erexit, iuueni muto & surdo loquendi & audiendi facultatem restituit, & multis alijs, opem eius in sua infirmitate implorantibus, Multa eius miracula. reddita sanitate, subuenit.

Puella quædam officio brachij adeo priuata, vt lateri eius inseparabiliter inhæret, cum meritis sanctæ Osithæ perfectè sanata esset, votum continentie nuncupauit: festo postea cum quodam iuvene matrimonium contraxit. Ei sancta Ositha appārens, Vide quæ gra- ta sint Deo coniugia eorum, qui ca- sitatē vo- uerunt. cur temerario ausu vora, quæ distinxerunt labia sua, rupisset, spurcissimum coniugium impropere, redarguit, & compedum vinculo inuisibili pedes eius arctius constrinxit, vt pedem pedi subiectum diuellere non valens, officio pedum prorsus destituta, ultionis diuinæ flagellum sentiret. At tandem tamen meritis sanctæ virginis sospitati reddita, correctius deinceps viuere studuit.

Mulier quædam multis annis pedibus ingredi non potuit. Itaque à custodibus ecclesiæ sancti Edmundi, tanquam opprobrium hominum & plebis abiectio repellatur. Apparuit autem illi quidam venerandi vultus, atque in visione dixit ei: Mulier, quid hinc moraris? Frustrà hinc expectas, quod petis. Surge: alibi tibi quærenda est salus, quam efflagitas. Et illa: Quis es, inquit, Domine? Ego sum, ait, seruus Dei Edmundus. Abi ad ecclesiam sanctæ Osithæ, vt sanitatem perfectam consequi merearis. Mulier clau- da sanatur. Quò cum illa peruenisset, dolore membrorum sedato, sana surrexit.

CERTAMEN SANCTI ET GLORIOSI MAR- TYRIS DEMETRII, AVTHORE SIMEONE

Metaphraste.

TENEBAT quidem Romanorum sceptrum Maximianus, s. Octobris secundum Latinos. qui etiam Hercules: magnoque impetu & spiritu ferebatur in Christianos: erroris autem simulacrorum nubes Cap. 1. tegebatur omnem terram, quæ est sub celo, etiamsi, veluti lucidæ quædam stellæ eam sortitæ, resplendebant, qui passi fuerunt propter Christum. Quorum tunc vnus agnoscebatur Demetrius, qui propter fidem in Christum, erat suspiciendus, & insignis, ac celebratus propter miracula, quæ faciebat in Christo. Illum tulit quidem magna ciuitas Thessalonica: quòd autem ad parentes attinet, erat Patria & genus S. Demetrii. insignis, & genere clarissimus, ipsum referens ad antiquos Macedones. Sed non erat tam clarus splendore suorum maiorum, quàm ornamento suæ virtutis. Tantùm enim animæ nobilitate superauit eos, qui erant præclari hoc nomine, quàm corpore specie superabat eos, qui suam iactabant pulchritudinem. Nam erat quidem ei satis acutum ingenium ad capiendas disciplinas, aptum verò ad mores colligendos, & benignitate contemperandos: & vultus elegans ad spectus significabat animi nobilitatem. A pueritia quidem vsque ad pubertatem, erat superior omnibus æqualibus: neque erat aliquid ex ijs, quæ sunt verè bona, in quo non

longo intervallo alijs præstaret: manifestumque erat ab initio, quàm esset quidem arbor iucundissima, & quàm copiosum & bonum fructum latura esset. Cum autem ad virilem peruenisset ætatem, vires ostendebat ingenij, & exercebat robur & fortitudinem, atque in arte militari discenda laborabat, bonis ornatus moribus, & quæ in eo suavissimè florebat, verecundia & moderatione: adeò vt omnium de eo sermo celeberrimus ipsum notum reddiderit Imperatori. Cum ergò tam præclaro & magno ingenio præditum Demetrium animaduertisset Imperator, ab initio ad magnam eum euehit gloriam, & eum creat Græciæ Proconsulem: adeò, vt etiam consularibus eum induerit insignibus. Ille verò (erat enim ad id, quod oportet, intelligendum aptissimus, & ad id, quod est præstâtius, eligendum, aliorum præstantissimus) eorum quidem paruum ducebat rationem, ad ea tantum, quæ ferunt ad Dei cultum, præclare attendens. Et idèò quæcunque hîc sunt iucunda, ex æquo respuebat: vnus autem folius amore tenebatur, pietatis scilicet, mortemque stitabat pro Christo, & quæ ex ea proficiscitur, beatitudinem. Prædicabat ergò non timidè, nec cum aliqua dubitatione, sed audacter admodum & liberè, nomen Dei salutare: & nihil aliud erat ei in ore, nisi Christus. Panem autem vitæ, quem cognoscimus esse verbum veritatis, omnibus, qui erant pietate egentes, distribuit piè ac religiosè, adducens ex diuinis scripturis & docens, quòd hominem, qui ex beata illa, quæ est in paradiso, conuersatione exciderat, & in seruitutem peccati erat redactus, ipsum Verbum, quod simul cum patre est expers principij, cum nec excessisset à Diuinitate, & carnem accepisset ex Virgine, & serui formam sua sponte suscepisset, dignum fecit diuiniore viuendi ratione, & ei priorem donauit libertatem.

Cap. 2. Hæc & alia docens & interpretans, eis exponebat, & quodammodò eis occasionem præbebat & semina ad hoc, vt Dei filij essent & vocarentur, & quæ in Christo est absconsa, vitam consequerentur. Hinc multi suavissima fruentes doctrina martyris, recesserunt quidem ab amaris tenebris erroris, accesseruntque ad dulce lumen veritatis. Sed ille quidem magnum in Christum amorem concipiens, & infatiabiliter hominum salutem desiderans, si non posset omnes eripere à manibus inimici, hoc maximum damnum arbitratur, nec se putabat aliquid rectè facere. Res itaque ei succedebat ex sententia: & cum transmittebat fama in omnes partes: & prædicabat Trinitatem, non solum ijs, qui erant Thessalonica, & in Græcia, sed etiam longinquis de ipso audientibus. Cum autem in eo esset, & pulchrum illud doctrinæ fluentum profunderet, veniunt ad eum quidam, quòrum munus erat scrutari Christianos, & per illorum proditorem sibi acquirere beneuolentiam Imperatoris. Itaque Demetrius non in angulis, vt iam antè significauimus, exercens Christianismum, neque noturnus Christi discipulus, immò verò magister veritatis, & apertè confitens pietatem, ab eis comprehenditur, & defertur ad Imperatorem, quòd teneat quidem opinionem Christianorum, res autè deorum apertè rideret & subsannaret. Maximianus autem tunc erat Thessalonica, qui magnus quidem euaserat ex bello gesto aduersus Sarmatas, multo autem magis agnoscebatur ex crudelitate, quam exercebat aduersus pios.

Cap. 3. Cum primùm ergò hæc audisset Imperator, variè fuit affectus. Stupebat, dolebat, timebat, irascebatur. Stupebat, propter nouitatè eius, quod audiebat. Dolebat, propter viri iacturam. Timebat, nè cum talis esset, alios traheret ad suam religionem. Irascebatur, quòd honoris ei delati nullà duxisset rationem. Sed cum non posset soli credere auditui, vt qui ferre non posset se tanti viri facere iacturam, (nam quod non vult aliquis, nec facile potest credere) voluit etiam oculos assumere testes eius, quod fuerat auditum. Iubet ergò virum ad se adduci. Is autem coràm constitutus, non extrimuit imperij magnitudinem, non est reueritus ea, quæ expectabatur, supplicia, non iudicis formidauit sæuitiam: sed hanc crudelitatem ille ratus esse materiam apertius ostendendi suum in Christum amorem, tanquàm leo protinus accessit ad certamen, non molliter aut effœminatè adspiciens, neque abiectè aliquid dicens: sed suis potius verbis confirmans ea, quæ prius Tyrannus de eo audièrat: quòd esset quidem miles Christi, & eius solius adorator: quòd tantum abesset, vt deos, qui ab eo dicebantur & colebantur, honoraret, vt eos etiam apertè irrideret & abominaretur: quòdque tormenta quæ ille minaretur, tunc pati agrè feret, quandò viderit tortores aut clementius, aut parcius inferre, quàm desideret. Honores autè tui, inquit, ô Rex, & bona, quæ das ijs, qui tibi parent, quoniam cum allexerint, qui tui imperij inuidiosant

coro-

Dat' operã militiã.

Fit Græciæ Proconsul.

Christus ei semper in ore.

Cap. 2.

Multos conuertit ad Christum.

Comprehensus, ducitur ad Imperatorem.

Cap. 3.

Eius animi fortitudo.

coronam, illud ipsum, inquam, imperium cum opibus & thesauris, æquè ac tenuem puluerem despicit & habet contemptui? Quòd si etiam mihi mortem intuleris, tunc scias te mihi facere, quod est maxime optandum, vt qui ad veram vitam, & ad Christum transmittas, quem magis, quàm ipsam, desidero.

Hæc postquàm audiuit Maximianus, quæ ingenti spiritu, summaque constantia, & maxima libertate dicta fuerant, tunc quidem differt tormētum, callidè id potius faciens, quàm benignè. Volebat enim ei iniicere pœnitentiam, & efficere, vt interiectum tempus, tam vehementem remitteret constantiam. Et ideò in præsentia iubet, vt propinqui lauacri caminorum fornices Demetrium acciperēt in custodiam. Martyr verò cum abduceretur in carcerem, simul latabatur, & afficiebatur dolore. Latabatur quidem, quòd martyrium mox esset cōsecuturus: ægrè ferebat autem, quòd non videret tortores ad se citius accedere, & non iam ad tormenta & mortem acciperetur. Tantùm enim contendebat Demetrius mori propter Christum, quantum studebat Maximianus eum superare. Cum ergò martyr venisset in carcerem, dicebat: Deus, in adiutorium meum intende: Domine, ad adiuuandum me festina. Quoniam tu es patientia mea, Domine, spes mea à iuuentute mea. In te confirmatus sum ab vtero. A ventre matris meæ tu es protector meus. In te laudatio mea perpetuò. Psallam Deo meo, quandiu fuero. Propterea exultabunt labra mea, quandò psallam tibi, & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam. Peractis autem precibus, videt scorpionem è terra proserpentem, qui & stimulum sustulerat, & eius pedem erat puncturus. Ille autem Cruce munitus, cum eum inuocasset, qui dedit suo figmento calcare posse serpentes & scorpiones, illum reddit mortuum, vel potius eum, qui intelligentia percipitur, scorpionem, qui in eo latebat. Statim autem diuinus ei appàrens Angelus, eius capiti coronam imponit, dicēs: Pax tibi, Christi athleta. Esto fortis, & te virum præbe. Sic qui velox est ad consolationem eorum, qui ipsum timent, Dominus, simul atque fuit inclusus in carcere, & in præsentibus placidè admodum consolatur athletam, & ad futura implet animi alacritate. Sed Demetrius quidem sic erat in custodia.

Maximianus autem exhibebat spectaculum gladiatorum, & complebatur omnes pentathli ludi. Ille verò sedebat in sublimi specula, iucundissimum esse statuens verari in spectando certamine. Latabatur enim, vt videretur, humani sanguinis videns effusionem. Erat autem quidam vir barbarus ex Maximiani necessarijs, qui erat patria Vandalus, manu fortis, & validus ad luctam, & magnitudine, quæ modum superabat: & ideò erat ei valdè gratus, & habebatur in magna existimatione. Nomen erat ei Lyæus Vandalus. Is insolenter iactans se omnes vincere robore corporis, stansque in pulpito, vt toti esset theatro manifestus, cæteros gladiatores prouocabat ad certamen. Tunc autem factus fuerat à Maximiano circus, multis compræhensus tabulis, in quem ingrediebantur, qui erant singulari certamine certaturi, & qui ad pancratium accedebant, & luctam.

Cum ergò viribus corporis omnes superaret Lyæus, & quicumque manus cum eo cōferebat, statim cerneretur humi prostratus, aut etiam morte affectus, maxima Tyrannum afficiebat lætitia, propterea quòd prosterneret eos, qui cum ipso congregabantur. Quidam verò nomine Nestor, ætate quidem valdè iuuenis, vt qui modò natam haberet lanuginem, ad spectu autem iucundissimus, & forma præstantissimus, qui erat notus inclyto martyri Demetrio, cum videret Maximianum sic affectum in barbarum, & gladiatorum certaminibus multas exhibere pecunias, partim quidem odio habens Lyæi superbiam, partim autem adspiciens miracula, quæ fiebant à diuino martyre, & quòd plurimi ad eum accedentes, docebantur pietatem in Christum, cupiensque hoc etiã esse vnum ex miraculis Demetrii, vt precibus illius armatus, Lyæi frangeret audaciam, & barbari deijceret supercilium. accurrit ad martyrem, & ad illius pedes pròcidens, dicit: Serue Dei Demetri, sum paratus, & mihi gliscit animus congedi cum Lyæo, si me solùm armaueris precibus. Quid ergò diuinus Demetrius? Perindè acsi ipse rogasset, non autem fuisset rogatus, exequendo propemodum præuenit petitionem: & ei velociter imposito eo, quod est in Christo, signaculo tam in fronte, quàm in corde, eum dimittit, dicens: Et Lyæum vinces, & eris martyr Christi. Quod quidem perindè est, acsi dicas: Et manifestum vinces aduersarium, & cum qui non est manifestus. Sic eius animo non solùm immisit audaciam, sed etiam de futuro pronunciauit certissimè.

Statim ergò Nestor veniens in stadium, cum per gradus desilisset, & deponit tunicam,

Nestor armatus signo Crucis venit in stadium contra Lyæum.

cam, & assistens seipsum ostendit Imperatori. Maximianus autem obstupescens illa audacia adolescentis, & esse aliquid aliud opinatus, quàm ostentationem virtutis, iubet eum sisti propius, & O adolescens, inquit ei consulens, scio, quòd pecuniarum inopia coëgit te ad hanc prorumpere audaciam, ut vel si viceris, multas opes tibi compares: aut si fueris superatus, implacabilem inimicum, paupertatem simul cum vita effugias. Ego autem tuarum ætatis & pulchritudinis misertus, vel pro sola audacia tibi præbebo, quod satis est pecuniarum. Qua accepta, abi simul cum vita fruens quoque pecunijs. Nè autem cum Lyæo omninò congregiaris. iam enim multos vita priuauit, eosque longè robustiores. His auditis, Nestor neque Imperatoris arripuit liberalitatem, neque rursus Lyæi laudibus fuit territus. Imperatori autem: Non cupio, inquit pecunias, neque ea de causa prodeco in certamen: sed gloriam potius cupiens, & Lyæo volens apparere præstantior. Non solum enim diuitias, sed etiam ipsam vitam statui reijcere, si Lyæo gloria cesserò. Hæc sic dicta, & Imperatorem, & eos omnes, qui aderant circa ipsum, ad iram prouocauerunt, qui (Quomodo enim armatus, & quo esset fretus, ille nondum dixerat) arrogantiam tantum & vanam gloriarum verba esse existimabant. Atque Imperator quidem Lyæum vehementer incitabat ad certamen: impetuque & audacia plenum eius animum reddebat acriorem. Nestori autem animum addebant verba Demetrii, & Christi. Ad quem attollens oculos, dicebat: Deus Demetrii, concede mihi, ut ego,

1. Reg. 17.

qui sum ætate breuis Dauid, tanquam alium Goliath, pudore & ignominia Lyæum afficiam. Te enim fretus, suscepi hoc certamen in medio multorum, ut tuum nomen glorificetur, qui solus es verè Deus, & ijs, qui in te virtutem faciunt, mittis auxilium de sancto. Sic dixit, & stricto acinace ingressus theatrum, & cum barbaro congressus, infert eius cordi certam plagam. Et statim illum quidem interimit, ferè autem ipsum quoque Maximianum dolore, quem de eo accepit: multo verò magis ipsum quoque errorem, & cum eo eius authorem, occultum, inquam, Maximianum morte afficit.

Nestor adolescentis Christi virtute prostermit fortissimum virum.

Cap. 3.

Maximianus autem Imperator non potuit amplius sedere, sed statim surrexit ira plenus & tristitia, & in aulam abiit regiam, grauiam apud se versans, & luci veritatis volens impius offundere tenebras, Nestorisque victoriam obscurare, ac per illud cultum Christi, præ multa ignorantia rem vocans præstigias. Neque enim, aiebat, aliàs ab eo fuisset interemptus is, qui tam præclara effecerat facinora. Itaque, generoso Nestore accersito, tanquam res esset certa, & nulla opus haberet inquisitione: Dic mihi, dicit, adolescens, quam arte vsus magica, aut quosnam habens adiutores, Lyæum virum tantum interfecisti? Cui Nestor nihil territus, sed omninò confidens, quòd qui dedit illum superbum & insolentem de medio tollere, ipse quoque de eo conuenientem dabit responsonem: Nihil, inquit, o Imperator, tale, nec mihi, nec ulli est Christiano vile. Nullus autem homo mihi fuit ad hoc adiutor, nisi solus Deus Demetrii, Deus, o Imperator, Christianorum. Manifestum eius certamen fuit mors Lyæi, qui in manu forti & brachio excelso Sehon & Og, & alios innumerabiles longè magis, quam Lyæus, virtute insignes facile de medio sustulit, non solum singulos, sed etiam magna circumdatos multitudine. Sed cur non dico ea, quæ sunt illo solo verè digna, cuius opus est cælum & terra, & quæ sunt in eis omnia?

Num. 21.

Cap. 9. Nestor creditur pro Christo.

Non tulerunt hæc magna aures viles Maximiani, sed pulchrorum verborum mercedem & victoriæ præmium, ei mortem affert gladio. Et sic quidem Nestor beatum finem propter Christum est consecutus: & suo ense plagam accepit, sicut iubente Maximiano, fortè ut ille quoque martyrico sanguine sanctificaretur. Cum igitur Minutianus protector, cædis fuisset administer, sic Nestor transmittitur ad Christum, quem dilexit, & à quo erat accepturus coronas duplicis victoriæ. Hinc in Demetrium criminationes intenduntur probabiliores, quòd ipse esset causa cædis Lyæi. Valdè itaque iratus Maximianus, & simul arbitratus non fore bonum augurium, si ei occurreret Demetrius in stadium ascendenti, ad quod per lauerum erat accessus, iubet martyrem interfici lanceis in ijs ipsis caminis, in quibus custodiebatur. Quod fit etiam. Et tu quidem, qui es omni ex parte pulcher & honestus, Demetri, qui Dominum diligenter sectaris, & omnia illius diligis, similiter atque ipse lancea configeris, hancque inuenis occasionem, & viam tui ad eum aduētus, beatus quidem propter vitam, beatorum autem propter decessum & coronas, & propter æternam tuam cohabitationem cum eo, quem desiderabas.

S. Demetri lanceis confoditur.

Cap. 10.

Hæc quidem sic se habebant, & humili iacebat corpus martyris, neque vlla eius habebatur

batur ratio. Omnino autem nec erat sanctum, nec Deo plane dignum, pro quo pas-
 sum erat sacrosanctum illud corpus, sic ipsum despiceret. Neque ergo despexit, sed qui-
 dam ex ijs, qui Christum amabant, noctu accedentes, cum valde turpiter iacens cor-
 pus preciosum iustulissent, id pie componunt. Deinde etiam iniecto puluere, in eo ipso
 loco, in quo fuerat consummatus, sepeliunt pie ac religiose. Quidam autem ex sancti
 famulis, stans prope eum, quando beatam illam subiit cadem, cum ut potuit, diu-
 num illum sanguinem collegisset in sacro martyris superhumerali, & quem manu ge-
 stabat annulum accepisset, & martyris sanguine tinxisset, per ipsa faciebat plurima
 miracula. Neque erat ullus morbus, neque malus demon tam fortis, quin statim, si illius
 fecisset periculum, superaretur: adeo ut tali fama miraculorum impletur tota ci-
 uitas Thesalonicensium. Quocirca nec erat consentaneum ea latere Maximianum,
 nec ferre posse inuidiam. Et ideo capitur protinus famulus, horum bonorum pro-
 curator, & interficitur. Tribunal locus, in quo fuit occisus: Lupus autem vocabatur
 egregius ille famulus. Procedente autem tempore, & signis ex loco, in quo latebat
 corpus martyris, tum Macedoniam, tum etiam Thesaliam peruadentibus, quineti-
 am caligine simulacrorum conuersa in perfectam serenitatem, quidam Leontius, &
 gloria clarus, & Christi amore ardens, qui tunc erat Praefectus Illyrici, profectus Thes-
 salonicam, a graui morbo inuaditur, ita eum premente, ut nec comederet, nec bibe-
 ret: quae ab omnibus aurem fugitur, mortem putaret rem valde optandam, & a ma-
 lo, quod eum vexabat, solam liberationem. Cum ergo & medici a morbo aperte vin-
 cerentur, & amicorum praesentia ad consolandum dolorem inanis labor ei reputare-
 tur, nulla autem spes esset fore, ut a morbo liberaretur: cum, inquam, ageretur tan-
 tis supplicibus, & plane inexcitabilibus, Praefecto sacra quaedam ancora fuit refugium ad
 diuinum templum martyris. In quod cum fuisset introductus, flexis genibus, & depo-
 situs fuisset in loco, in quo sacrum illud corpus fuerat in terra conditum, (O diuinam
 visitationem, O rem ineffabilem.) Suffecisset quidem ad aperte ostendendam Demet-
 rij gratiam & virtutem, si cum depositus aliquo tempore expectasset, & vehementer
 sine orasset, sensisset auxilium. Nunc autem hoc est maxime nouum, hoc est mira-
 culorum illius iucundissimum, quod omnia haec simul concurrerunt, aegroti in tem-
 plo depositio, martyris per labra illius inuocatio, & morbi facilis eiectio. Leontius
 tam celerem consecutus curationem, ipse quoque celerem reddit remunerationem.
 Nam cum domunculam, in qua sacrum corpus martyris depositum fuit, quae erat
 parua admodum & angusta, & lauacri comprehensa erat ambitu, & stadij, euertisset,
 templum in ipsa ciuitate Thesalonica ab ipsis extruxit fundamentis: quod nunc quo-
 que cernitur medium inter publicum lauacrum & stadium pulcherrime excitatum:
 pulchritudine enim & magnitudine nulli alij cedit ex ijs, quae mouent oculos ad ad-
 mirationem & voluptatem.

Plurima fa-
 cit miracula
 sanguis ei.

Leontius
 Praefectus
 celerissime
 curatur.

Eleganti-
 mu templu
 codit s. De-
 metrio.

Cap. II.

Abiturus autem hic vir pius in Illyricum, cum vellet aliquam partem sacri corporis
 accipere, ut illic quoque excitaret templum glorioso martyri, sanctus non est ei assen-
 sus; sed nocturnis apparitionibus eum arceat a coepto. Propterea secunda, ut dicitur,
 nauigatione cum chlamydem martyris, quae illius venerando sanguine fuit cruetata,
 & ex eius superhumerali aliquid accepisset, quod solent appellare orarium, & in pre-
 ciosa arca, quod vere erat preciosum, deposuisset, sic martyris quidem satisfecit desi-
 derio, & sibi maximam acquisiuit securitatem. Certum cum hyemis tempore reuersu-
 rus in Illyricum, ob seria quaedam negocia Syrmium properaret, & iam peruenisset
 ad ripas cuiusdam fluminis, quoniam illud exercebat, & magnum atrollebat fluen-
 tum, & propterea a nullo porerat omnino transmitti, & multum quidem temporis
 intercesserat, fluentiu autem minime cessabat, sed ijs, qui transmittere volebant, pro-
 hibebat transitum: is afficiebatur magna animi aegritudine, & erat valde cogitabun-
 dus, & versabatur in perplexa dubitatione. Ei vero apparens diuinus Demetrius: O-
 mni, inquit, animi aegritudine & incredulitate procul eiecta ab animo, quod tecum
 fers, gestans manibus, transi fluuium citra dubitationem. Pareat Praefectus ei, qui appa-
 ruerat: & cum mane ascendisset vehiculum, per flumen, capsam portans manibus, &
 cum animo tenens erectos quoque oculos, gradiebatur, fluente raris recedente, &
 cedente nutibus, qui non cadunt sub adspicuum, dignum quidem admiratione, fide
 autem quam habebat in martyrem, non indignum subiens transitum.

S. Demetrius
 ei apparet.

Cum sic ergo illatus traiecisset, & Syrmium peruenisset, templum ibi quoque mar-
 tyri extruxit, sacramque illam capsam cum thesauro, quem seruabat, in eo deponit.

Cap. II.

Collo-

Nota de
chlamyde
martyris,

Collocatum autem erat prope templum glorioſæ martyris Anaſtaſiæ, vt martyres martyribus quomodo fuſum, ſic & deorſum appropinquarent. Multa autem miracula & curationes etiam in ipſa via, dum ferretur illa chlamys ſanctificans, plurimi ſunt conſecuti, Gratia & virtute Chriſti veri Dei noſtri: Quæ decet omnis gloria nunc & ſemper, & in ſecula ſeculorum, Amen.

VITA SANCTÆ PELAGIÆ, QUÆ EX INSIGNI PECCATRICE FACTA EST PERFECTÆ POENITENTIÆ EXEMPLAR.

Author eſt Iacobus Diaconus Heliopoleos, habeturque in vetuſtis MS. Codicibus: ſed ſtylum paſſim nonnihil elimaui

F. Laur. Surius, plerisque redditus paraphraſticòs.

PROLOGVS AVTHORIS.

Ezech. 18.
1. Tim. 2.

Ezech. 18.

Matth. 25.
Rom. 2.

Magnas ſemper Deo ac Domino noſtro gratias agere debemus, qui nõ vult mortem peccatoris, neq; vt ille pereat: ſed omnes potius homines vult ſaluos fieri, & per poenitentiam redire ad vitam, quam peccando amiſerunt. Audite ergò rem admiratione digniſſimam, quæ accidit in diebus noſtris. Viſum eſt mihi peccatori Iacobo ſcribere eam vobis fratribus ſanctis, vt vel legendo, vel audiendo illam cognoſcatis, & animabus veſtris maximam ſpiritualis conſolationis materiã comparetis. Miſericors enim Deus, cum non ſit voluntas eius mors impij, poenitentiaẽ remedium offert lapſis in peccata, vt per dignos poenitentiaẽ fructus & ſatiſfactionis opera, quæ malè admiſſa ſunt, expiantur & aboleantur. Poſtea verò futurum eſt iuſtum & æquiſſimum iudicium, in quo recipiet vnusquique ſecundum opera ſua, quemadmodum innumera ſcripturæ diuinæ loca teſtantur. Nunc ergò ſilentium mihi præbete, & quæ dicturus ſum, attentis animis accuratè contemplantini: habent enim materiã ſanè vberriſſimam compunctionis ſalutaris.

NARRATIO.

Octobris 8.
Cap. 1.

Nonus Epi-
ſcopus ſan-
ctiſſimus.

Pelagia ſcor-
tũ inſigne.

Cap. 2.

ACRATISSIMVS Antiochenæ ciuitatis Epiſcopus acciuit ad ſe omnes vicinos Epiſcopos ob certam quandam cauſam. Venerunt igitur ad eam octo antiſtites, & in ijs vir Dei Nonnus ſanctiſſimus, admirandus ſanè & preſtantiſſimus monachus, meusq; Epiſcopus, è Tabenentiſi monaſterio extractus ob vitam incõparabilem, & ſpectatiſſimam conuerſationem atq; morum integritatem. Cum ſic autè illi conueniſſent, Antiochenus Epiſcopus iuſſit nos manere in baſilica beatiffimi Iuliani martyris: ad cuius fores ſedentibus Epiſcopis, nos quoq; ad eos acceſſimus. Rogarunt autem illi Nonnum domini meum, vt ſermonem ad ipſos haberet. Nihil verò cunctatus ille, cœpit loqui ea, quæ facerent ad ædificationem & ſalutem omnium, qui eum audiebant. Cunctis verò admitantibus ſanctam eius doctrinam, ecce ſubito tranſijt iuxta nos prima Mænadum Antiochia, inſignis meretrix a ſello inſidens, cum incredibili pompa & apparatu, vſque ad eò compta & ornata, vt nihil in eius veſtibus cerneretur præter aurum, margaritas & gemmas: ipſi etiam pedes eius auro & margaritis tegerentur. Stripabat verò eam ingens turba puerorum & puellarum, cultis magnique precij induta veſtibus, & torques aureas ad collũ ferens. Ex ijs alij antecedeabant, alij ſequebantur eam. Tanta autem erat eius formæ pulchritudo & elegancia, vt homines huic mundo dediti, ea conſpicienda exatari non poſſent. Cumq; nos præteriret, totum impleuit ærem odorum mira fragrantia & ſuauiſſime.

Eam vt viderunt Epiſcopi impudenter & inuerecundè prætereuntem, nihil veſtato capite, & nudis ſcapulis omnium oculis petulanter expoſitis, taciti ingemiſcebant, & facies ſuas tanquam à re execrabilis & immani ſcelere auertebant. At Nonnus beatiſſimus, intentiſſimè in eam ſuos deſigens obrutus, diu eam contemplantatur, nã vt etiam

etiam in abeuntem non cessaret acriter intueri. Deinde vultu ad Episcopos conuerso, An non, inquit, affecit vos huius foeminae tantus decor, tantaque venustas? Illis nihil respondentibus, deposuit faciem in genua sua & sudarium, quod manibus tenebat, & flens largiter, totum sinum suum compleuit lachrymis, & ab imo pectore longam ducens suspiria, rursus ait ad Episcopos: Nihil ne delectati estis tanta eius pulchritudine? Illis tacentibus, Ego vero, inquit, mirifice delectatus sum. Ecce enim omnipotens Deus hanc foeminam statuet coram admirabili & tremenda sede sua, ex ea tanquam munus & ministerium nostrum iudicaturus: Quot enim, putatis, horas expendit haec mulier, dum in cubiculo suo se lauat & componit, omnem animi curam & cogitationem adhibens ad ornandum sese, ne quid possit in ea decoris & pulchritudinis desiderari, ut placeat omnium oculis, nec deformis vlla ex parte videatur amatoribus suis, qui hodie sunt, cras fortassis nusquam erunt? Et nos habentes patrem omnipotentem in caelis, Dominum immensa maiestatis, sponsum immortalem, in quem desiderant Angeli prospicere, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, amplissima reponentem praemia, ipsi fidem integram seruantibus, & ad eius voluntatem ita, ut par est, sese accommodantibus, diuitias & honores immensos in caelis, denique ea, quae oculus non vidit, nec in cor hominis ascenderunt, liberaliter & prolixè promittentem: nihil studemus ornandis miseris animabus nostris, neque sordibus detergendis culpisque, quibus anima turpissime foedantur, expiandis: sed patimur eas iacere supinas, ocio desidiaque marcescere.

Ecce vir sanctus ex turpi foemina capit occasionem pietatis.

1. Pet. 1.

His dictis, apprehendit manum meam, simulque peruenimus in hospitium, ubi nobis cubiculum paratum erat: in quod ille ingressus, primum se humi abiicit, pectusque, sicutum multum verberans, & vbertim plorans, dixit ad Dominum: Domine Iesu Christe, ignosce mihi misero & indigno peccatori. Ecce enim vnus diei ornatus, quem haec foemina adhibet componendo & excolendo corpori suo, vincit omnem ornatum animae meae. Quali ergo fronte te respiciam Deus meus, aut quibus sermonibus poterò me iustificare in conspectu tuo? Non enim volo celare & abscondere tibi cor meum, quandoquidem tibi patent omnia arcana pectoris mei, & nulla te latet cogitatio. Et vae mihi peccatori & indigno, qui assisto ad sanctum altare tuum, nec exhibeo tibi pulchram, sicut tu expetis, animam meam. Illa promisit, quod ita comparare se velit, ut placeat mortalibus hominibus, & stat promissis suis: ego vero pollicitus sum daturum me operam, ut placeam oculis diuinae maiestatis tuae, & turpiter mentitus sum, fidemque, fefelli desidia & pigritia mea. Nudus ergo sum tam in caelo, quam in terra, dum non pareo mandatis tuis, nec impleo, quae tu iussisti. Non ergo mihi bonorum operum spes est, sed spero tamen in misericordia tua, qua me saluatum iri confido.

Cap. 3.
Nonus misere plagit se comparatione scortum illius.

Haec illo dicente, & multum plorante atque eiulante, eodem die magnam egimus celebritatem. Adueniēte autem Dominico die, post absolutas nocturnas orationes, dicit ad me sanctus Nonnus Episcopus: Somnium vidi, frater Iacobe Diacone, nec me diocriter perturbor, quod scire non possum, quidnam sibi velit. Vidi enim, ad cornu altaris stans, columbam nigerrimam multis sordibus conspurcatam: cumque circum me volitaret, foetorem & squalorem sordium eius ferre non potui. At illa nihilominus permansit apud me, donec catechumeni dimitterentur. Nam simulatque proclamauit Diaconus ad catechumenos, Procedite, vel Abscedite, nusquam illa comparuit. Porro post Missam fidelem & peractum sacrificium, cum dimissa esset Ecclesia, me extra domus Dei limen prodeunte, rursus aduenit columba, multis cōtaminata sordibus, & circa me volitans. Ego vero extensa manu comprehendere eam, proiecique in lauacrum aqua plenum, quod erat in sanctae ecclesiae atrio: in qua aqua omnes illa sordes adeo deposuit, ut inde instar niuis candida exiret, atque in sublime volans, prorsus a meo conspectu subduceretur. Hoc somnium cum mihi sanctus Episcopus narrasset, apprehendit me, & simul accessimus ad summam aedem cum caeteris Episcopis, & eius ciuitatis Episcopum salutauimus.

Cap. 4.

Visio eius.

Haec est missa vel missio catechumenorum, qui a mysterijs sacrosanctis arcebantur.

Ingressus autem ille Episcopus, omnem populum adhortatus est: cumque sedissent antistites in thronis suis, post omnem canonicam celebrationem & sancti Euangelij lectionem, idem ciuitatis Episcopus porrexit beatissimo Nonno sancti Euangelium, hortans eum, ut verba faceret ad populum. Tum ille aperiens os suum, loquebatur Dei sapientiam, quae in eius pectore sibi fecerat domicilium: nec quicquam eius sermo humanae artis aut philosophici supercilij, nihil exoticum aut superuacaneum redolere videbatur: sed cum esset plenus spiritu sancto, arguebat & admonebat plebem, syn-

Cap. 5.

cerissimè

Magna effi-
cacia cōci-
nis Nonni
Episcopi.

Pelagiarum
re-
spicit.

Cap. 6.
Scribit ad
Nonni Epi-
scopum.
1. Tim. 1.
Matth. 9.

Iohan. 4.

Eccē q̄ ca-
net sibi vir
sanct⁹ à fe-
minā collo-
quio.

Eccē puram
meretricis
confessionē

Cap. 7.
Item eius fi-
dem & obri-
pendā salu-
tis desideri-
um.

cerissimè loquens de futuro iudicio, & bonis sempiternis, quæ reposuit Deus ipsum diligentibus. Tanta autem fuit vis & efficacia verborum, quæ per eum loquebatur spiritus sanctus, ut populus mirè compunctus, ecclesiæ pavementum suis lachrymis irrigaret. Accidit autem, diuina id agentē misericordia, ut ad eam ecclesiam etiam hæc meretrix, de qua iam diximus, & quod mirū est, iam catechumena veniret, cum nunquam vlla ei cura fuisset peccatorum suorum, nec vnquam ad templum accessisset. Itaq; subito diuino est compuncta timore, cum sanctus Nonnus in peccata populi inueheretur, ita ut desperaret de se, & copiosos lachrymarum imbres ex suis funderet oculis, nec vilo modo sibi à lachrymis temperare posset. Mox verò præcepit duobus pueris suis, ut eo in loco expectarent, donec egrederetur sanctus Nonnus Episcopus, eumque abeuntem sequerentur, viderentq; quò diuerteret, idque ipsi renunciarent. Fecerunt pueri, quòd heri iusserat, nosque subsequentes, venere nobiscum in basilicam beatissimi martyris Iuliani, vbi nobis hospitium siue cellula erat. Inde autē egres- si, abiērunt ad heram suam, indicāruntque ei, Nonnum Episcopum in beati Iuliani martyris basilica manere.

Id illa audiens, mox per eosdem pueros literas mittit ad Episcopum, hunc in modum scriptas: Sancto discipulo Christi, peccatrix & discipula diaboli. Audiu de Deo tuo, quòd caros inclinans, descenderit in terras, non propter iustos, sed ut peccatores faceret saluos: vsque ad eò se humilians, ut publicanis familiariter se adiunxerit, & is, in quem Cherubim nō audent respicere, cum peccatoribus versatus sit. Et tu mi domine, qui multa es præditus sanctitate, tametsi corporeis oculis non vidisti Christum, qui illi meretrici Samaritanæ se humanissimum exhibuit apud puteum: at tamen verus illius cultor es, quemadmodum à Christianis accepi. Quòd si ita est, & illius Christi verus discipulus es, non me despicias, per te cupientem venire ad conspectum Saluatoris, & illius sanctissimam faciem intueri. Ad hæc sanctus Nonnus ita rescripsit: Quæcunq; tandem sis, manifesta es Deo, nec latet eum consilium & voluntas tua. Interim tamen vide, nē tentare ausa sis humilitatem meam; qui sum homo peccator, seruus omnipotentis Dei. Quòd si reuera tenet te desiderium pertingendi ad huius Dei virtutem & fidem, meque videre vis, sunt mecum alij Episcopi, quibus præsentibus, non negabitur tibi copia me videndi: sed sola profectò non admittēris ad conspectum meum.

Hæc cum illa legisset, magna perfusa animi exultatione, cursu contēdit ad basilicā beati martyris Iuliani, indicauitque nobis se eò aduenisse. Id vbi cōperit sanctus Episcopus Nonnus, vocauit ad se alios Episcopos omnes, ac deinde iussit eam ad se accedere. Venit illa, vbi sedebant Episcopi, seseque in pavementum prono vultu proster- nens, apprehendit pedes beati Nonni, aitque ad eum: Rogo te, mi domine, imitare magistrum tuum Dominum Iesum Christum, & impertire mihi humanitatem, meq; Christianam effice. Ego enim sum pelagus flagitiorum, & quædam iniquitatis abyssus. Peto autem sanctum mihi conferri baptisma. Cumque vix ei persuasisset Episcopus, ut à pedibus eius surgeret, sic illi locutus est: Sacri Episcoporum Canones verant baptizari meretricem, nisi fideiussores adhibeat, qui fidem dent eam non redituram ad anteaq̄ vitę turpitudinem. Hac Episcopi sententia audita, rursus in pavementum se abijcit, comprehensosque sancti viri pedes rigat lachrymis, & capillis suis detergit, dicitq; illi: Tu itaq; rationem reddes iusto iudici Deo pro anima mea, & tibi imputabo omnia scelera & flagitia mea, si distuleris mihi impuræ & turpissimæ salutaris lauacri beneficium impertire. Nō sit tibi portio apud Deum inter sanctos eius, nisi me feceris alienam à maleficijs & peccatis meis. Negasse Deum, & idola coluisse censearis, nisi me hodiè in Christi Iesu sponsam renasci feceris, & obtuleris Deo puram & immaculatam.

Tum verò Episcopi omnes & clerici, qui conuenerant, videntes illam insignē meretricem, flagitijs omnibus coopertam, magno Dei desiderio eiusmodi sermones prominentem, cum multa admiratione dicebāt, nunquam se talem vidisse fidem, tantumque obtinendæ salutis desiderium, quantum in illa fœmina appareret. Moxque ablegarunt me peccatorem ad Episcopum ciuitatis, ut hæc omnia ei significarem, rogaremque ut eius beatitudo vnā ex Diaconissis iuberet mecum venire. Episcopus his auditis, incredibili affectus gaudio, Benè, inquit, pater venerabilis, te isthæc opera sustinebant: scio, quòd os meum eris. & confessum iussit mecum ire dominam Romanam, quæ in Diaconissis primas obtinebat. Ea veniens, offendit Pelagiam adhuc ad

ad pedes sancti Episcopiiacentem, vixq; ei persuaderi potuit, vt surgeret à terra. Dixit autem ei Episcopus Nonnus: Surge filia, vt exorcismus tibi adhibeatur. Prius autem confitere omnia peccata tua. Illa respondit: Ego si velim euoluere conscientiam meam, fat scio nihil me boni operis illic reperturam. Certa autem sum, peccata mea suo pondere vincere maris arenam: & propè nihil esse vniuersum mare præ immensa mole innumerabilium peccatorum meorum. Sed tamen confido de Deo tuo, remissurum eum pondus iniquitatum mearum, & me pro sua clementia respecturum. Ait ad eam sanctus Nonnus Episcopus: Dic quo voceris nomine. Respondit illa: A parentibus Pelagiæ nomen mihi impositum est: sed ciues Antiocheni Margaritam me vo-

Ab immo-
dico ornatu
Margaritæ
nomē acce-
pit Pelagia.

cant, propter copiam margaritarum & moles ornamentorum, quibus me mea scelerata instruxerunt. Fui enim proh dolor malè comptū diaboli rete. Rursus ad eam sanctus Episcopus: Proprio ergo, inquit, nomine Pelagia diceris? Respondit illa: Planè, mi domine. Mox Episcopus exorcizauit & baptizauit eam, & cum imposuisset ei signū Domini, atq; cruce eam cōsignasset, Dominicū corpus ei tradidit. Spiritalis verò marer ei attributa est sancta domina Romana, prima Diaconissarū: quæ eam ad se accipiens, ascendit cum ea in locū, vbi catechumeni instituebantur, q; & nos illic maneremus.

Cap. 8.

Ait autem ad me Nonnus Episcopus: Latū hunc diem agamus, frater mi, cum Angelis Dei, & præter morem nostrum, oleum accipiamus in cibum, & vinum cum spiritali iucunditate bibamus propter huius puellæ salutem. Sumentibus itaq; nobis cibum, audiunt voces subitò, tanquàm hominis vim magnam patientis. Clamabat enim impurissimus dæmon, dolens eam animā è suis faucibus, singulari Dei misericordia & beati Episcopi opera, ereptam: Heu me miserum, inquit, quid ab hoc decrepito patior senè? Non tibi sufficiunt triginta millia Saracenorum, quos mihi abstulisti, & baptizasti, & obtulisti Deo tuo? Nō tibi sufficebat Heliopolis, quæ cum esset ditionis meæ, & omnes eius habitatores me colerent & adorarent, tu eam à me abalienasti, & restituiisti Deo tuo? Ecce enim separasti à me maximam spem meam, nec iam ferre possum machinationes tuas. Eheu quid perfero ab isto homine execrabilè? Maledicta sit dies illa, in qua natus es tu: flumina lachrymarum inundant domiciliū meum. Ablata à me est spes mea. Hunc in modum clamitabat miser ille, & ad fores dabat ciulatus, ita vt ab omnibus audiretur. Deindè & ad neophytam puellā sese conuertens, Hæcine, inquit, mihi facis domina mea Pelagia, & imitaris ludam meū, proditorem Domini sui: qui cum ab illo esset gloria & honore coronatus, & ad Apostolicæ dignitatis culmen euectus, tradidit illum infensissimis hostibus eius? Sic enim tu quoque mihi fecisti. Ait autem ad eam sanctus Nonnus Episcopus: Imprime tibi signum Crucis Christi, & prorsus illi nuncium remitte. Consignauit illa sese in Christi nomine, & inflauit in dæmonem. Mox ille euanuit miser.

Vide quor
hominū mil
lia sanctus
Nonnus cō-
uerterit.

Satan mul-
tū conatur
ad se reuoca-
re Pelagiā.

Indè post biduum, cum dormiret cum Romana in cubiculo suo, nocte ei diabolus apparuit, eamque excitans, Quæro te, ait, domina mea Margarita, an non auro & argento locupletata es: an non auro & gemmis magni precij ornaui te? Quid verò vnam tibi molestiæ attuli? Responde mihi, vt & ego tibi satisficiam: tantum, nè per te Christianis ludibrio sim. At illa rursus consignauit se, & inflans in eum, ait: Deus meus, qui me extraxit ex imis faucibus tuis, & admisit in cælestem thalamum suum, pro me pugnabit, tibi que resistet, teterrime satan. Et ecce repente ille impurus nusquam comparuit. Tertio indè die à baptismo suo rogauit famulum suum, cui curam omnium facultatum suarum demandarat, vt describeret omnes res eius, & quicquid haberet auri, argenti, ornamentorum & preciosarum vestium, ad ipsam adferret. Fecit ille, vt iussus erat. At illa mox acciuit ad se per sanctam Romanam beatissimum Nonnum Episcopum, omnesque opes suas eius permisit voluntati: Hæ sunt, inquit, mi domine, facultates & copiar, quibus me ditauit egentissimus satan: has ego pono in manibus tuis, vt quod nōsti expedire, id facias ex ijs. mihi enim iam expendæ & inquirendæ sunt immensæ opes & thesauri in exhausti Domini & Saluatoris mei Iesu Christi.

Cap. 9.
Rursus ei
molestus est.

Oēs facultates suas tradidit Nonno Episcopo.

Confestim Episcopus accersuit ad se seniore ecclesiæ custodem, eaque præsentem, omnes facultates eius illi tradidit: Adiuro te, inquit, per inseparabilem Trinitatem, nè quid ex his rebus inferatur vel in Episcopi domum, vel in ecclesiam: sed in vi-
duas, & orphanos, & pauperes erogentur omnia: vt quæ malè & per scelus parta sunt, pauperibus, benè & religiosè expendantur, & opes peccatricis cōuertantur in iustitiæ thesauros. Quòd si tu contempto hoc iuramento, siue per te, siue per alium quenuis quicquam

Cap. 10.
Iubet Episcopus eas distribuere pauperibus,

ex his subtraxeris, anathema occupet domū tuam, & cum ijs ea habeat partem, qui dixerunt, Crucifigatur, crucifigatur. Pelagia verò acciuit ad se omnes pueros & puellas suas, eosque libertate donauit, & torques aureas de manu sua eis tradens: Ocyus, inquit, asserite & liberate vos ab hoc seculo nequam, peccatis & flagitijs cooperto, vt quemadmodum in hac vita inter nos coniuncti fuimus, ita sine fine in illa vita beatissima pariter viuamus.

Cap. 11.

S. Pelagia in
cilicina veste
clām fugit
Hierosolymam.
Luc. 10.

Octauo autem die, quando albam vestem deponere debuit, nocte nobis prorsus in seipsa illa surrexit: deponensque baptismatis vestem, cilicinam induit, nec postea unquam Antiochie visa est. Flebat autem eam sancta Romana acerbissime, sed S. Nonnus consolabatur eam, dicēs: Noli flere filia, sed potius exulta & lætare. Pelagia enim optimam partem elegit instar Mariæ, quam Dominus in Euangelio Marthæ anteponebat. Abijt verò Pelagia Hierosolymam, & in mōte Oliueti, vbi Dominus precatus est, sibi cellulam construxit. Non diū post Antiochenus Episcopus dimisit a se antistites omnes, qui ad eum venerant, vt singuli ad sua reuerterentur. Elapso indè triennij aut quadriennij spatio, mihi Iacobo cupido incesit proficiscendi Hierosolymam, & adorandi illic resurrectionem Domini Saluatoris. Rogavi itaque Episcopum meum, vt mihi cum ipsius bona venia eò liceret proficisci. Assensit ille, iussitque vt vbi eò peruenissem, inquirerem de quodam fratre Pelagio monacho & ennucho, qui aliquot annis vixisset solitarius & inclusus, diceremque me illum velle inuisere. Poteris enim, inquit, ab eò adiuuari. Hæc verò subobscurè ille dicebat de ancilla Dei Pelagia.

Cap. 12.

Ex nimia
inedia penè
cofecta est.

Perueni igitur Hierosolymam, & cum adorassem sanctam Christi resurrectionem, altera die perquisiui de seruo Dei Pelagio. Inueni autè illum in monte, vbi Dominus orauit, in exigua eaq; vndique conclusa cellula degentem, in cuius pariete parua fenestra viscebatur. Percussi itaq; ostium fenestellæ, moxq; illa aperuit, vidensq; me facile agnouit, cum ego illam prorsus non agnoscerem. Quo enim pacto cognosci posset, quæ mihi antea visa erat summa formæ elegātia & pulchritudine, at nunc præ nimia abstinentia vultus macie extabuerat, oculi intrò recesserant, vt quædam concaua fossæ viderentur? Ait verò ad me: Vndè venis frater? Respōdi me missum ad ipsam à Nonno Episcopo. Et illa: Oret, inquit pro me, quia reuerà sanctus vir est. moxq; occlusit fenestellam, cœpitq; psallere preces horæ Tertiæ. Ego postquam orauit ad parietem cellulæ eius, recessi, multum adiutus Angelico eius conspectu. Reuersus indè Hierosolymam, monasteria perlustravi, inuisiq; fratres. Magna autem Pelagij fama in ijs percrebuerat. Quamobrè constitui rursus ad eam reuerti, vt possem eius salutaris doctrina recreari. Sed vbi ad cellulam eius pulsaui, eamque nominatim appellauit, nihil respondit. Cumq; idem fecissem altero & tertio die, nullā eius vocem perferens. Dixi itaque apud me: Aut nullus hîc est, aut ille monachus, qui hîc mihi visus est, iam aliò commigrauit. Interim diuino quodam permotus instinctu, Quid si, inquam, per fenestellam intrò inspiciam? Inspexi ergò, & vidi eam exanimem. Mox occlusa fenestella, & iuro diligenter obstructa, cursu ab eo Hierosolymam, referoq; ad fratres, Pelagium mirabilium operum patratorem, in Domino quiescisse. Veniunt itaque sancti Patres cum multis diuersorū monasteriorum fratribus, patefaciūt cellulæ ostiolum, sanctum Pelagiæ corpusculum foras exportant. Quod cum myrrha condire vellent, animaduertunt foeminam fuisse, magnaq; voce exclamant: Gloria tibi Domine Iesu Christe, qui multos habes in terris thesauros absconditos, non in virili duntaxat, sed etiam muliebri sexu. Abijt autem rumor ad totius populi aures, veneruntq; ex omnibus monasterijs virginum, tam quæ in Hiericho, quam quæ ad Iordanem erant, vbi Dominus baptizatus est, cum cereis, lampadibus & hymnis: depositæque sunt sanctæ eius reliquæ, & à sanctis patribus absportatæ. Hæc est vita meretricis, hæc conuersatio desperatæ: cum qua etiam nos faciat Dominus inuenire misericordiam in die iudicij: Quoniam ipsi est honor &

S. Pelagia
excedit e
vita.In veste
vinit egit po
nitentiam.

gloria, potestas & imperium, in secula
seculorum, Amen.

MARTY.